

**VALSTYBINĖ MOKESČIŲ INSPEKCIJA
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS**

2016-03-02 Nr. (18.2-31-2 E) RM-4283

DĒL PARAMAI PERDUOTŲ ŽEMĖS ŪKIO PRODUKTŲ APMOKESTINIMO PRIDĒTINĖS VERTĖS MOKESČIU

Valstybinė mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos, suderinusi su Lietuvos Respublikos finansų ministerija ir atsižvelgusi į pateiktas pastabas, paaškina apmokestinimo PVM ypatumus, kai žemės ūkio produktai, kaip parama neatlygintinai perduodami kitam asmeniui.

I. Ar reikia skaičiuoti PVM, kai prekės neatlygintinai perduodamos kitam asmeniui?

Pagal Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo (toliau - PVM įstatymas) 3 str. 1 dalį PVM objektas yra prekių tiekimas ir paslaugų teikimas, tenkinantis visas šias sąlygas:

- 1) prekės tiekiamos ir (arba) paslaugos teikiamos už atlygį;
- 2) prekių tiekimas ir (arba) paslaugų teikimas pagal šio įstatymo nuostatas vyksta šalies teritorijoje;
- 3) prekes tiekia ir (arba) paslaugas teikia apmokestinamasis asmuo vykdydamas savo ekonominę veiklą, t.y. veikdamas kaip toks.

Pagal PVM įstatymo 5 str. 2 dalies nuostatas prekių tiekimu už atlygį (ir PVM objektu) taip pat laikomas prekių suvartojimas PVM mokėtojo privatiems poreikiams tenkinti, jeigu PVM mokėtojo disponuojama prekė, kurios (o jeigu prekė pasigaminta, - jai pasigaminti sunaudotų kitų prekių ir (arba) paslaugų) pirkimo ir (arba) importo PVM ar jo dalis buvo PVM mokėtojo įtraukta į PVM atskaitą:

- 1) perduodama neatlygintinai, o asmuo, kuriam prekė perduota, arba trečioji šalis įgyja teisę disponuoti ta preke kaip jos savininkas, arba
- 2) sunaudojama bet koku kitu būdu, jeigu PVM mokėtojas tokiam sunaudojimui skirtų prekių ir (arba) paslaugų pirkimo ir (arba) importo PVM pagal PVM įstatymą negalėtų atskaityti.

Todėl pagal nurodytas bendras PVM įstatymo nuostatas PVM mokėtojas, perdavęs neatlygintinai kitam asmeniui įsigytas prekes, kurių pirkimo (importo) PVM (ar jo dalį) buvo įtraukęs į PVM atskaitą, tokį prekių perdavimą turėtų laikyti PVM objektu ir nuo perduodamų prekių įsigijimo vertės, t.y. pirkimo kainos, išskyrus PVM (PVM įstatymo 15 str. 2 dalis), apskaičiuoti pardavimo PVM, kurį turi sumokėti į biudžetą.

Jeigu PVM mokėtojas kitam asmeniui perdavė neatlygintinai žemės ūkio produktus (toliau - prekės), kuriuos pats užaugino, o šioms prekėms užauginti sunaudotų kitų prekių (pvz., trąšų, degalų) ir (arba) paslaugų (pvz., žemės dirbimo darbų) pirkimo ir (arba) importo PVM ar jo dalį buvo įtraukęs į PVM atskaitą, tokį prekių perdavimą taip pat turėtų laikyti PVM objektu ir nuo perduodamų prekių savikainos, išskyrus PVM (PVM įstatymo 15 str. 2 dalis), apskaičiuoti pardavimo PVM, kurį turi sumokėti į biudžetą.

Tuo atveju, jeigu PVM mokėtojas įsigytų prekių (o jei prekė užauginta - jai užauginti skirtų kitų prekių ir (arba) paslaugų) pirkimo (importo) PVM ar jo dalies netraukė į PVM

AVMI_parama_zemes_ukis.doc

atskaitą, tai neatlygintinai perdavus kitam asmeniui tokias prekes papildomų PVM prievolių neatsiranda.

Prekių suvartojimo PVM mokėtojo privatiems poreikiams tenkinti atvejams įforminti naudojama PVM sąskaita faktūra, kurios įforminimo ypatybės nustatytos PVM įstatymo 80 straipsnyje ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gegužės 29 d. nutarime Nr. 780 „Dėl Mokesčiams apskaičiuoti naudojamų apskaitos dokumentų išrašymo ir pripažinimo taisyklių patvirtinimo“. Pagal minėtu nutarimu patvirtintos Mokesčiams apskaičiuoti naudojamų apskaitos dokumentų išrašymo ir pripažinimo tvarkos IV dalies nuostatas toks prekių tiekimas įforminamas PVM sąskaita faktūra, kurioje turi būti nurodyta:

PVM sąskaitos faktūros išrašymo data;
 PVM sąskaitos faktūros serija ir numeris, leidžiantys identifikuoti PVM sąskaitą faktūrą;
 prekių tiekėjo ar paslaugų teikėjo PVM mokėtojo kodas;
 prekių pavadinimas;
 tiekiamos prekės vieneto kaina (be PVM);
 prekių apmokestinamoji vertė;
 PVM tarifas (tarifai) ir PVM suma.

Išrašytoje PVM sąskaitoje faktūroje privalo būti nurodytas įrašas „Prekių suvartojimas privatiems poreikiams tenkinti“. PVM mokėtojas turi teisę visus per PVM mokestinį laikotarpį įvykusius prekių tiekimo atvejus įforminti viena PVM sąskaita faktūra. Tokia PVM sąskaita faktūra turi būti surašoma ne vėliau kaip iki to PVM mokestinio laikotarpio, kurį įvyko prekių suvartojimas PVM mokėtojo privatiems poreikiams tenkinti, pabaigos.

Joks PVM mokėtojas neturi teisės įtraukti į PVM atskaitą privatiems poreikiams tenkinti išrašytoje PVM sąskaitoje faktūroje nurodytos nuo suteiktos paramos vertės apskaičiuotos PVM sumos.

II. Kokiais atvejais prekes neatlygintinai perdavus kaip paramą neskaičiuojamas PVM?

Pagal PVM įstatymo 5 str. 4 dalies nuostatas, neatsižvelgiant į šio straipsnio 2 dalies nuostatas (kurios paaiškintos I klausimo atsakyme) už neatlygintinai kaip parama perduotas prekes neprivaloma apskaičiuoti ir mokėti pardavimo PVM, taip pat tikslinti PVM atskaitos, kadangi prekės laikomos perduotomis ar sunaudotomis kaip nedidelės vertės dovanos, kai:

1) PVM mokėtojas perduoda paramos gavėjui, pagal Labdaros ir paramos įstatymo nuostatas turinčiam teisę teikti labdarą, prekes kaip paramą, nurodydamas paramos gavėjui šias prekes sunaudoti labdarai, o paramos gavėjas įsipareigoja tai daryti, ir kai kiekvieno konkretaus labdaros gavėjo gaunamų šių prekių apmokestinamoji vertė neviršija 75 eurų per kalendorinį mėnesį;

2) PVM mokėtojas perdavė paramą paramos gavėjui jo vykdomai visuomenei naudingai veiklai (biudžetinei įstaigai - jos nuostatuose nustatytiems uždaviniams ir funkcijoms įgyvendinti), o perduotų kaip parama prekių apmokestinamoji vertė neviršija 145 eurų per PVM mokėtojo mokestinį laikotarpį (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 12 d. nutarimas Nr. 861 „Dėl Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo įgyvendinimo“).

Pagal Labdaros ir paramos įstatymo 7 straipsnio nuostatas paramos gavėjais gali būti Lietuvos Respublikoje įregistruoti:

- 1) labdaros ir paramos fondai;
- 2) biudžetinės įstaigos;
- 3) asociacijos;
- 4) viešosios įstaigos;
- 5) religinės bendruomenės, bendrijos ir religiniai centrai;
- 6) tarptautinių visuomeninių organizacijų skyriai (padaliniai);

7) kiti juridiniai asmenys, kurių veiklą reglamentuoja specialūs įstatymai ir kurių veiklos tikslas nėra pelno siekimas, o gautas pelnas negali būti skiriamas jų dalyviams, gavę paramos gavėjo statusą.

Pagal Labdaros ir paramos įstatymo 6 straipsnio nuostatas labdaros gavėjais gali būti:

- 1) neįgalieji;
- 2) ligoniai;
- 3) vaikai našlaičiai ir be tėvų globos likę vaikai;
- 4) nedirbantys pensininkai, negaunantys kitų pajamų, išskyrus pensijas ir kitas socialines išmokas;
- 5) bedarbiai;
- 6) asmenys, kuriems Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka pripažintas nukentėjusiųjų teisinis statusas;
- 7) šeimos (asmenys), kurių gaunamos pajamos negali patenkinti jų minimalių socialiai priimtinių poreikių, kurių mastą nustato savivaldybės;
- 8) asmenys, savivaldybių nustatyta tvarka pripažinti nukentėjusiais nuo karo ir gaivalinių nelaimių, gaisrų, ekologinių katastrofų, epidemijų, užkrečiamųjų ligų protrūkių.

Todėl PVM mokėtojas, perdavęs neatlygintinai prekes paramai, net ir tuo atveju, jei įsigytų prekių (o jeigu prekė užauginta, - jai užauginti sunaudotų kitų prekių ir (arba) paslaugų) pirkimo ir (arba) importo PVM ar jo dalis buvo PVM mokėtojo įtraukta į PVM atskaitą, neprivalo skaičiuoti pardavimo PVM ar tikslinti PVM atskaitos, jei prekės perduodamos laikantis aukščiau nurodytųjų apribojimų, būtent:

perduotos kaip parama paramos gavėjui, turinčiam teisę teikti labdarą, nurodant paramos gavėjui šias prekes sunaudoti labdarai, o paramos gavėjas įsipareigojo tai daryti, ir kai kiekvieno konkretaus labdaros gavėjo gaunamų šių prekių apmokestinamoji vertė neviršija 75 eurų per kalendorinį mėnesį;

perduotos paramos gavėjui jo vykdomai visuomenei naudingai veiklai (biudžetinei įstaigai - jos nuostatuose nustatytiems uždaviniams ir funkcijoms įgyvendinti), o perduotų kaip parama prekių apmokestinamoji vertė neviršija 145 eurų per perduodančio asmens, PVM mokėtojo, mokesstinį laikotarpį.

1 pavyzdys

Žemės ūkio bendrovė, PVM mokėtoja, pagal sutartį su paramos gavėju, labdaros ir paramos fondu, kartą per mėnesį jam pateikia po 500 kg įvairių vaisių ir daržovių už 300 eurų, kurios, kaip numatyta sutartyje, turi būti išdalintos socialiai remtinoms šeimoms, pagal Labdaros ir paramos įstatymą esančiomis labdaros gavėjomis. Vienai šeimai vaisių ir daržovių skiriama ne daugiau kaip už 30 eurų (tai numatyta paramos teikimo sutartyje).

Kadangi labdaros ir paramos fondui bendrovės perduoti vaisiai ir daržovės yra skirti išdalinti labdaros gavėjams, o vieno labdaros gavėjo gaunamų prekių apmokestinamoji vertė ne didesnė kaip 75 eurai per mėnesį, todėl toks perdavimas nelaikomas prekių suvartojimu žemės ūkio bendrovės privatiems poreikiams tenkinti ir pardavimo PVM neskaičiuojamas. Šiuo atveju neatsižvelgiama, kad daržovėms ir vaisiams užauginti kitų prekių ir paslaugų pirkimo PVM bendrovė buvo įtraukusi į PVM atskaitą.

2 pavyzdys

Žemės ūkio bendrovė, PVM mokėtoja, pagal sutartį su paramos gavėja Vilniaus miesto X mokykla perdavė savo užaugintų obuolių, kurie, kaip numatyta sutartyje, turi būti išdalinti vaikams našlaičiams ir be tėvų globos likusiems vaikams, pagal Labdaros ir paramos įstatymą esantiems labdaros gavėjais. Mokykla, sudariusi tokių vaikų našlaičių ir be tėvų globos likusių vaikų sąrašus, padalino po 30 kg obuolių, t.y. kiekvienam vaikui už 15 eurų.

Šiuo atveju žemės ūkio bendrovės mokyklai atiduoti obuoliai, kurie visi skirti išdalinti labdaros gavėjams, kai vieno labdaros gavėjo gautų prekių apmokestinamoji vertė ne didesnė kaip 75 eurai per mėnesį, nelaikoma prekių suvartojimu žemės ūkio bendrovės privatiems

poreikiams tenkinti ir todėl nuo jų vertės pardavimo PVM neskaičiuojamas, neatsižvelgiant, kad obuoliams užauginti kitų prekių ir paslaugų pirkimo PVM bendrovė buvo įtraukusi į PVM atskaitą.

3 pavyzdys

Ūkininkas, PVM mokėtojas, paremdamas viešąją įstaigą - senelių namus, neatlygintinai perdavė savo išaugintų pomidorų už 140 eurų. Pomidorai bus naudojami gaminant maistą senelių namų gyventojams. Ūkininkui nemokamas pomidorų perdavimas nelaikomas prekių suvartojimu privatiems poreikiams tenkinti ir PVM neskaičiuojamas, kai viešoji įstaiga pomidorus naudoja visuomenei naudingai veiklai - jos nuostatuose numatytiems uždaviniams ir funkcijoms įgyvendinti, o perduotų kaip parama prekių (pomidorų) apmokestinamoji vertė neviršija 145 eurų per PVM mokėtojo (ūkininko) mokestinį laikotarpį.

Tačiau, jeigu prekės perduodamos asmeniui, kuris pagal Labdaros ir paramos įstatymą nelaikomas paramos gavėju, ar per nurodytąjį laikotarpį perduodamas didesnės apmokestinamosios vertės prekių kiekis, ar nesilaikoma kitų teisė aktų reikalavimų, tai neatlygintinas prekių perdavimas kitiems asmenims apmokestinamas I klausimo atsakyme paaiškinta tvarka, apskaičiuojant pardavimo PVM.

4 pavyzdys

Ūkininkas, PVM mokėtojas, savo išaugintų daržovių perteklių 2015 metų spalio mėnesį (iš viso už 500 eurų) neatlygintinai perdavė X vaikų namams. Daržovės bus naudojamos gaminant maistą vaikų namų auklėtiniams. X vaikų namai yra biudžetinė įstaiga, paramos gavėja. Tačiau kadangi perduotų kaip parama daržovių vertė viršijo 145 eurų per PVM mokėtojo (ūkininko) mokestinį laikotarpį, tai daržovių perdavimas laikomas ūkininko prekių suvartojimu privatiems poreikiams tenkinti ir apmokestinamas I klausimo atsakyme paaiškinta tvarka.

Viršinininko pavaduotoja

Vilma Vildžiūnaitė

